

Noul sediu al Arhivelor din Râmnicu Vâlcea

În centrul civic al municipiului Râmnicu Vâlcea, pe strada General Praporgescu nr. 32 A, s-a construit și s-a dat în folosință în acest an noul local al Arhivelor Statului. Prin amplasament, concepție arhitecturală și elemente de finisare exterioară și decorare, clădirea se integrează armonios în ansamblul arhitecturii locale, evidențiind în același timp specificul instituției culturale pe care o adăpostește*.

„Casa Arhivelor“ a devenit deja un adevărat centru de emulație științifică, aici desfășurându-și activitatea societăți de cultură din județ („Societatea de Științe Istorice“, cenaclul „Anton Pann“, Societatea „Nicolae Bălcescu“ etc.).

Așezată lângă Consiliul Popular al Municipiului Râmnicu Vâlcea și în apropierea Muzeului județean, noua clădire cu 5 niveluri (demisol, parter și 3 etaje) pune la dispoziția personalului de specialitate condiții optime de muncă și studiu.

La parterul clădirii, dintr-un hol spațios se pătrunde în încăperile destinate activității cu publicul: sala de expoziție, sala de studii, biblioteca, sala de cereri.

Expoziția cu tema „Permanența, continuitatea și unitatea poporului român reflectate în documente“ cuprinde un prim grupaj de documente intitulat „Descoperiri arheologice, privind permanența locuirii românești pe meleagurile vil-

cene“, bogat ilustrat și cu materiale arheologice originale. Foarte bogat reprezentată prin fotografii, facsimile, fotocopii, cărți, diapozitive din arhiva locală și din întreaga țară este secvența „Civilizația medievală românească în documente“, ce constituie suportul expoziției. Sînt expuse documente în facsimil privind atestarea orașului Râmnic și o serie de acte emise de cancelaria domnilor Mircea cel Bătrîn,

* Pentru a se da clădirii un aspect monumental, cu sprijinul organelor locale de partid s'a aprobat amplasarea unei fresce în mozaic pe frontispiciu reprezentînd bătălia de la Posada.

Vlad Dracul, Radu cel Mare, Radu Paisie, Mihnea cel Rău, Neagoe Basarab, Petru Cercei, Radu Leon, Gavrilă Movilă, Șerban Cantacuzino, Constantin Mavrocordat, Grigore Ghica. Spații largi au fost acordate domniilor lui Matei Basarab și Constantin Brincoveanu, precum și activității cancelariilor voievodale din Transilvania și Moldova.

Unirea românilor sub sceptrul lui Mihai Viteazul este marcată în secvența „Ideea de unitate reflectată în documente și tipărituri” printr-o serie de documente externe și interne, sigilii, cărți, hârti etc.

Expoziția pune în lumină activitatea și rolul tipografiei de la Râmnicu Vilcea care a servit intereselor culturale pe spații geografice largi, tipărind cărți pentru popoarele vecine din sudul Dunării și pentru românii din Transilvania, contribuind la menținerea unității culturale a românilor.

Ingenios sînt rediate aspecte din anii 1821, 1848, 1859, 1877, 1918 și 8 mai 1921 în „Participarea locuitorilor din județul Vilcea la marile evenimente istorice ale țării”. Tematica se încheie cu secvența „Vilcea pe coordonatele socialismului”.

Demne de interes sînt și cărțile editate de filială, în special cele din colecția „Documentele Vilcii” — 1821, 1848, 1859, 1877, 1907 și 1916—1918 în județul Vilcea — ca și volumele filialei editate de D.G.A.S.: „Prefectura județului Vilcea, 1830—1864”, „Tezaur medieval vilcean, 1388—1715”, „Îndrumătorul în Arhivele Statului județul Vilcea” și micromonografia filialei.

Considerăm că, prin montarea celor șase vitralii la ferestre, se va da un plus de farmec și originalitate sălii de expoziție care va avea caracterul unui adevărat muzeu.

Vitrinele au fost concepute astfel încît pot fi amplasate în funcție de activitatea organizată: mese rotunde, întîlniri cu diferiți reprezentanți ai culturii și științei, ceremonial pionieresc, înmînări de carnete U.T.C., lecții ale profesorilor de istorie, concerte de cameră, concerte simfonice, spectacole de muzică patriotică pentru tineret etc.

Biblioteca, cu o capacitate de peste 250 000 de cărți, este legată de sala de studiu printr-un oficiu în care se află inventarele arhivistice și locuri pentru depozitarea temporară a documentelor date în cercetare.

Sala de studiu, foarte spațioasă, poate adăposti 20 cercetători (cite unul la fiecare masă) și are două nișe în care sînt așezate aparatele de citit microfilme.

La primul etaj se află birourile arhiviștilor, secretariatul, sala de protocol și o sală de festivități cu o capacitate de 100 locuri, unde se pot organiza sesiuni științifice, simpozioane, proiecții, mese rotunde, dezbateri ale cercurilor de învățămînt profesional, instruirii și schimburi de experiență cu factorii ce răspund de organizațiile socialiste și de alte organizații.

Noul sediu al filialei dispune de 14 depozite spațioase cu o capacitate totală de 14 500 m.l. dotate cu rafturi metalice ce asigură condiții optime pentru păstrarea, conservarea și securitatea documentelor. De asemenea au fost amenajate depozite speciale pentru sigilii, manuscrise, documente medievale, planuri și microfilme.

În concordanță cu cerințele modernizării activității arhivistice, filiala dispune de un laborator foto, legătorie, spații speciale destinate primirii, desprăfuirii, dezinfectării și selecționării documentelor, iar buna păstrare a documentelor în depozite este asigurată prin mijloace de protecție a lor, mobilier modern, rafturi metalice, scări, cărucioare.

Pentru ușurarea muncii arhiviștilor și arhivarilor și înlesnirea circulației documentelor (depozit — sala de studiu — depozit), localul este prevăzut cu lift pentru materiale și spații pentru preluarea de noi documente ce se creează pe raza județului.

Localul cu frumosul spațiu verde din față asigură condiții cu adevărat optime pentru păstrarea tezaurului arhivistic existent, pentru prelucrarea în continuare a documentelor ce fac parte din Fondul Arhivistic Național, pentru modernizarea activității arhivistice și valorificarea sa la un nivel superior pe linie științifică și cultural-educativă.

Nu putem încheia această succintă prezentare fără a aminti câteva notații din Cartea de onoare privind rolul și locul arhivelor vîlcene.

Scriitorul Constantin Mateescu arată : „Arhivele Statului din Rimnic și-au recăpătat în noul sediu cadrul și demnitățile pe care le merită printr-o bogată și excepțională activitate de conservare a documentelor Vîlcii, dar nu numai atât, ci și de cercetare a valorilor inestimabile pe care memoria trecutului le-a fixat în acte, în hrîsoave, în condiții“.

Publicistul Al. Cerna-Rădulescu notează : „Felicit din toată inima pe realizatorii — știuți și neștiuți — ai acestui măreț așezămînt de cultură, merit să veșnicească trecutul de lupte, de jertfe și de glorie ale acestui colț de pămînt românesc pe care îl port pururea în inima și cugetul meu. Este un adevăr necontestat că un neam care-și uită trecutul și nu-și cinstește înaintașii, cade sub osînda dispariției, dar neamul nostru își trăiește intens istoria sa“.

În zilele de 5—7 iulie s-a desfășurat un complex de manifestări cultural-științifice, prilejuit de inaugurarea noului local al filialei Arhivelor Statului, la care au participat istorici, muzeografi, cercetători științifici, oameni de cultură și arhiviști din toate județele țării. Caracterul științific al acestei întîlniri de lucru, care s-a constituit și într-un fructuos schimb de experiență în activitatea de strîngere, conservare și valorificare a tezaurului arhivistic, numeroasa participare, cît și bogatul program de desfășurare au conferit manifestării un interes aparte.

În cadrul ședinței de deschidere a festivității au vorbit prof. univ. dr. Ștefan Ștefănescu despre „Idea de unitate și permanență în istoria poporului român“ ; Ionel Gal, director general al Direcției Generale a Arhivelor Statului despre „Preocupările Arhivelor Statului pentru editarea documentelor referitoare la anul revoluționar 1848“ ; dr. Vasile Arimia : „Diplomați străini privind rolul revoluției de la 1848“ și dr. Nicolae Stoicescu : „Conștiința națională în cartea veche românească“.

Sesiunea de comunicări științifice „Istorie și contemporaneitate în județul Vîlcea“ și-a desfășurat lucrările în cinci secțiuni :

1. Secțiunea „Revoluția de la 1848 în Țările Române“ în cadrul căreia menționăm următoarele contribuții : Vasile Miron : „Lupta bucovinenilor pentru emanciparea socială și națională în anii 1848—1849“ ; Constantin Tudor : „Aspecte ale desfășurării revoluției de la 1848 pe meleagurile călărășene“ ; Costică Ioan Gîrneată : „Măsuri premergătoare anului revoluționar 1848 în județul Vaslui“ ; Cheorghie Radu : „Giurgiuvenii în lupta de la Dealul Spirii (13 septembrie 1848)“ ; Mihai Cotenescu : „Forme și manifestări sociale ale luptei țărănimii ialomițene premergătoare revoluției de la 1848“ ; dr. Nicolae Mocioiu : „Aspecte social-politice în timpul revoluției române de la 1848 în orașul și județul Brăila“ ; Ioan Popovici : „Contribuții bihorene în desfășurarea revoluției de la 1848—1849“ ; Tiberiu Coliban : „Brașovul, loc de întîlnire al revoluționarilor de la 1848“ ; Vasilica Szasz : „Participarea maselor din județul Covasna la revoluția de la 1848“ ; Vasile Căpîlnean : „Românii maramureșeni în revoluția de la 1848—1849“ ; Gherasim Crîstea Piteșteanul : „Popa Șapcă în documentele vremii“.

2. Secțiunea „Revoluția de la 1848 în conștiința națională“ în care au prezentat comunicări : Al. Matei : „Transilvania și revoluția de la 1848 în

viziunea lui Karl Marx“ ; Emilia Poștăriță : „Conștiința națională în revoluția română de la 1848“ ; dr. Anastasie Iordache : „Conștiința individualității naționale la pașoptiști“ ; Al. Nistor : „Activitatea lui Atanasie Moș Dîmbu din Zagra în timpul revoluției de la 1848“ ; Ioan Pleșa : „O scrisoare de la Avram Iancu referitoare la Administrația românească din munții Apuseni în 1849“ ; Horia Nestorescu-Bălcești : „Bălcescu la Palermo“.

3. Secțiunea „Revoluția de la 1848 în Oltenia“ la care au participat : dr. Corneliu Tamaș : „Rolul comisarilor de propagandă din județul Vâlcea în timpul revoluției de la 1848“ ; Mihai Gheorghe : „Participarea maselor populare de pe meleagurile Oltului de Jos la revoluția de la 1848 ; Dan Neguleasa : „Aspecte ale contribuției județului Gorj la revoluția burghezo-democratică de la 1848“ ; Nicolae Chipurici : „Mehedinții sub steagul revoluției de la 1848“ ; Gh. Popa : „Revoluționari teleormăneni în Tabăra lui Gh. Magheru de la Rîureni“.

4. La secțiunea „Cartea veche românească și importanța ei pentru formarea conștiinței naționale“ au fost susținute următoarele comunicări : Constantin Condrea : „Tiparul țirgoviștean în timpul lui Matei Basarab“ ; Ioan Ranca : „Noi surse documentare referitoare la circulația cărții vechi în Transilvania“ ; Ion Frățilă : „Valoarea documentară a însemnărilor manuscrise de pe vechile tipărituri păstrate în județul Hunedoara“ ; Marin Stanciu : „Însemnări marginale de pe cărți românești vechi aflate în Dobrogea despre revoluția de la 1848“.

5. Secțiunea „Rolul documentului de arhivă pentru valorificarea resurselor economice ale județului“ : A. Caciora : „Arhivele arădene — izvoare ale cunoașterii și valorificării resurselor economice“ ; Teodor Mavrodin : „Mărturii de arhivă privind folosirea energiei apei pe teritoriul fostelor județe Argeș și Muscel“ ; dr. Dumitru Zaharia : „Rolul documentului de arhivă pentru valorificarea resurselor economice ale județului Bacău“ ; Ion Soare : „Începutul exploatării petrolifere în județul Vâlcea“ ; Victor Chiriță : „Mărturii documentare referitoare la folosirea resurselor hidroenergetice și ale izvoarelor de ape minerale din județele Dolj și Vâlcea în a doua jumătate a secolului al XIX-lea“ ; M. Rachieru : „Documente arhivistice prahovene în sprijinul micii industrii a artizanatului, precum și a serviciilor pe baza valorificării superioare a materiilor prime locale“ ; Venera Tudose : „Documente de arhivă în sprijinul cunoașterii și valorificării resurselor minerale în județul Buzău“.

Inaugurarea localului și vernisajul expoziției documentare „Permanența, continuitatea și unitatea poporului român reflectate în documente“ s-au bucurat de prezența tovarășului Theodor Coman, prim-secretar al Comitetului județean Vâlcea al P.C.R. Cuvîntul de salut a fost ținut de dr. Corneliu Tamaș, directorul filialei Arhivelor Statului Vâlcea, care a prezentat expoziția și noul lăcaș vilcean de cultură.

Cu această ocazie s-au lansat volumele : „Tezaur medieval vilcean“ și „Micro-monografia filialei“. Ele au fost prezentate de directorul general al Arhivelor Statului, Ionel Gal.

Tot cu această ocazie s-au lansat : insigna și medalia jubiliară precum și un plic filatelic. Programul a mai cuprins vizite documentare la muzee și monumente istorice din județ printre care menționăm : Muzeul județean de istorie ; Muzeul de arheologie Govora — Donația Gheorghe Petre ; Secția de arte plastice Costești — Donația Alexandru Bălintescu, mănăstirile Dintr-un Lemn, Govora, Horezu, stațiunea balneară Govora etc.

Inaugurarea lăcașului documentelor vilcene s-a încheiat cu un concert dat în sala de expoziții de două formații artistice de frunte ale județului. Orchestra de cameră „Concertino“, condusă de dirijorul Ionel Vasile, a interpretat cu multă acuratețe Simfoniile nr. 1 și 2 de Vivaldi. Apoi, corul de cameră dirijat

de profesorul Mihai Ștefănescu a prezentat opt piese începînd cu madrigaliștii din secolul al XVI-lea și terminînd cu compozitorii români contemporani, toate atrăgătoare și executate impecabil. S-au remarcat cu această ocazie cei doi soliști Ioan Ciolacu și Liliana Ciobotea. Întreg concertul a fost deosebit de apreciat de oaspeții veniți din toate județele țării, cele două formații muzicale fiind răsplătite cu îndelungate aplauze. Toți participanții au primit medalia jubiliară și volume de documente editate de filială.

CORNELIU TĂMAȘ

Concluzii privind situația arhivelor create de organizațiile socialiste din ramurile industriei ușoare și finanțe bănci

În baza atribuțiilor ce-i revin din prevederile Decretului nr. 472/1971 Direcția Generală a Arhivelor Statului îndrumă, coordonează și controlează activitatea de evidență, selecționare, păstrare și valorificare a documentelor din Fondul Arhivistic Național, create și deținute de organizațiile socialiste și celelalte organizații.

În această activitate se urmărește inventarierea și selecționarea atît a documentelor create în trecut, dar mai ales a celor create în ultimele decenii, documente care atestă procesul de edificare a societății socialiste multilateral dezvoltate, marile transformări care au avut loc în domeniul industriei, agriculturii, științei și culturii, procesul de creștere și formare a conștiinței socialiste.

Scopul acestei activități constă, în primul rînd, în pregătirea în vederea preluării în depozitele Arhivelor Statului a documentelor de valoare documentar-istorică și introducerea lor în cercetarea științifică și, în al doilea rînd, eliminarea maculaturii și redarea ei în circuitul economic.

Preocupată pentru punerea în aplicare a prevederilor și dispozițiilor din documentele de partid și de stat cu privire la recuperarea și revalorificarea materialelor refolosibile, Direcția Generală a Arhivelor Statului a întreprins măsuri de impulsivitate a selecționării documentelor în scopul dării la retopit a unor cantități sporite de maculatură, contribuind astfel la protejarea fondului forestier al țării, la economisirea energiei necesare fabricării celulozei din lemn, realizînd totodată eliberarea spațiilor de depozitare și reducerea, pe această cale, a cheltuielilor destinate de organizații păstrării și conservării documentelor.

Îndrumarea și controlul muncii de arhivă de la toate organizațiile se realizează prin instruirea personalului și responsabililor de arhive, a comisiilor de selecționare, prin cuprinderea în acțiuni de control a principalelor organizații la intervale de cel puțin 2 ani, prin confirmarea lucrărilor de selecționare, sprijinirea instituțiilor centrale în elaborarea indicatoarelor termenelor de păstrare și prin acordarea unui ajutor direct în organizarea și selecționarea documentelor. În situațiile extreme, de încălcare a prevederilor legislației arhivistice, se aplică amenzi contravenționale conducerilor organizațiilor care nu inițiază măsurile impuse de prevederile Decretului nr. 472/1971 și lucrătorilor de la arhivă care nu execută sarcinile ce le revin.